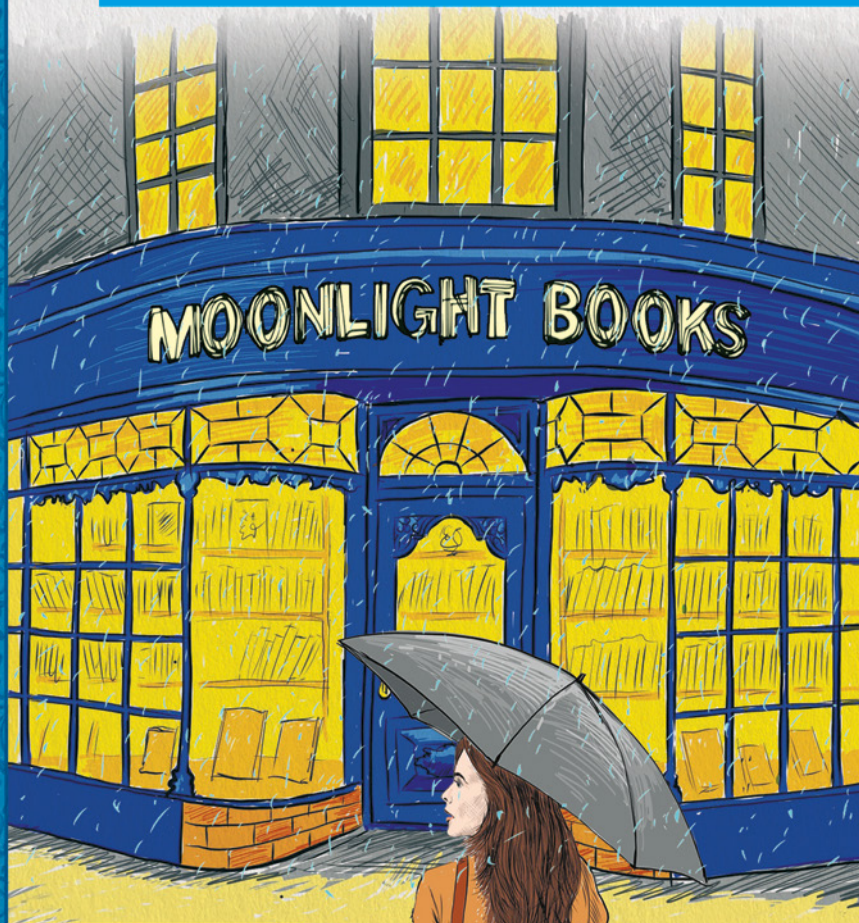

KNIHKUPECTVÍ

PANA LIVINGSTONA

**MÓNICA
GUTIÉRREZ
ARTERO**

*Kde knihy
dávají
dobrou noc...*

edice **7** lásky

Mladá archeoložka Agnes Martíová se z rodné Barcelony přestěhovala do Londýna v naději, že najde práci v jednom z britských muzeí. Když se po měsících neúspěšného hledání chystá zklamaně vrátit domů, při melancholické procházce čtvrtí Temple zabloudí do útulného knihkupectví Moonlight Books. Bručounskému majiteli Edwardu Livingstonovi se bystrá dívka ihned zamlouvá, a tak ji zaměstná jako svou pomocnici. Třebaže se Agnes nevzdává svého snu, brzy propadá kouzlu knihkupectví i jeho stálých návštěvníků, jimiž jsou přemoudrý chlapec Oliver Twist, horlivá čtenářka paní Dresdenová, mlčenlivý spisovatel píšící ve světle modré lampičky nebo Edwardova sympatická přítelkyně Sioban, a zjišťuje, že Edward vůbec není tak nerudný, jak s oblibou předstírá.

Poklidný provoz knihkupectví však naruší krádež. Zničením zmizí drahocenný deník Edwardova slavného předka a Agnes se obává, že podezření padne na ni. A když se navíc vyšetřování ujme pohledný inspektor Lockwood, archeoložka přijde o poslední zbytky klidu.

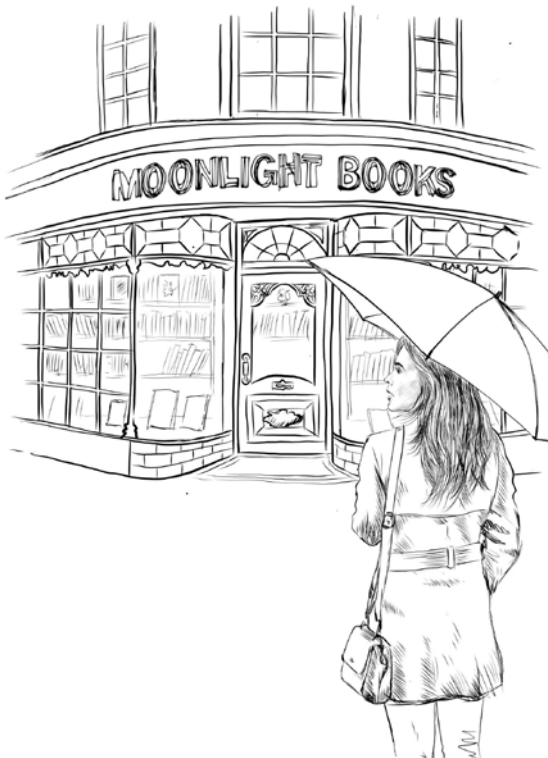
„Mónica Gutiérrez vytvořila dílo nabitě literárními odkazy, které si vás získá. Jde o příběh plný humorných situací a skvělých dialogů, jehož postavy tvoří jedinečnou a výstřední rodinu a jehož děj vám umožní zapomenout na okolní svět.“

- Libros po doquier, recenzi blog

Hrdinové příběhu Knihkupectví pana Livingstona budou čtenáři blízcí. Jsou to postavy z masa a kostí, živé, charismatické a hodné pomilování. Situace, v nichž se ocitají, dobře známe a prožíváme je spolu s nimi. (...)

Knihka je stylisticky čistá, vyznačuje se nenápadně rafinovaným jazykem, který je čtenáři snadno přístupný. Vyprávění, z něhož srší suchý britský humor a ironie, plyne tu v dynamickém, tu v romanticky přemýšlivém tempu a je prošpikováno živými, nápaditými a často dvojnáčetnými dialogy, jež čtenáři přinejmenším rozehrají úsměv na rtech.

Un lector indiscreto, literární blog

MÓNICA GUTIÉRREZ ARTERO

Knihkupectví pana Livingstona

MÓNICA GUTIÉRREZ ARTERO

Knihkupectví pana
LIVINGSTONA

Překlad Sára Flemrová

metafora

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

La Librería del Señor Livingstone © 2017, Mónica Gutiérrez Artero

© 2020, Penguin Random House Grupo Editorial, S.A.U.,

Barcelona

Translation © Sára Flemrová, 2021

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2021

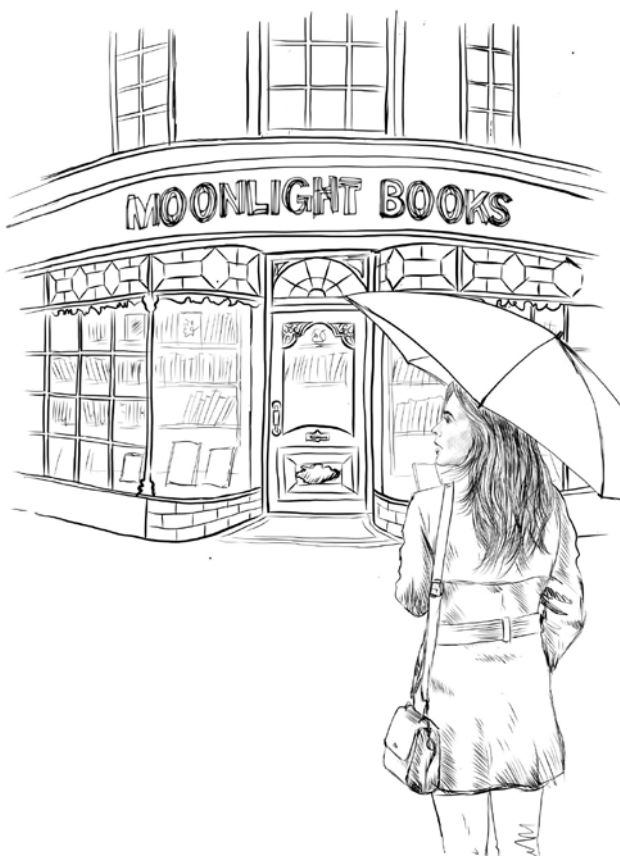
All rights reserved

ISBN 978-80-7625-607-1 (ePub)

ISBN 978-80-7625-606-4 (pdf)

ISBN 978-80-7625-198-4 (print)

*Mému inženýrovi.
Za všechno. Vždycky.*

Kapitola 1

Panu Livingstonovi připadalo zavrženíhodné, že Roberta Twistová nechala v presbyteriánském kostele svatého Ondřeje svého jediného syna pokřtít jménem Oliver. Ne proto, že by mu snad vadili presbyteriáni nebo děsivá kupole svatého Ondřeje, nýbrž protože byl přesvědčený, že vyžaduje notnou dávku zlomyslnosti nechávat na prahu jeho knihkupectví od pondělí do pátku chlapce jménem Oliver Twist.

Edward Livingstone už přestal počítat, kolik let se žíví jako knihkupec. Nešlo o profesní zápal, ale o otázku přežití: pan Livingstone rozuměl lépe knihám než lidským bytostem. Ačkoli toto poslední tvrzení nebylo tak úplně pravdivé – i u toho nejmazanějšího knihkupce se najdou výjimky –, život v knihkupectví sestával z mnoha knih a nemnoha zákazníků.

Jeho knihkupectví se pyšnilo modrým vývěsním štítem s bílým nápisem MOONLIGHT BOOKS a nacházelo se ve staré dvoupatrové budově v jedné uličce ve čtvrti Temple. Svou skromnou adresu sdílelo s pánským

ševcovstvím, jež bylo na vrcholu asi tak ve dvacátých letech minulého století, a s jedním krejčím, který byl tak starý – a taky neuvěřitelně podobný kreslené postavice panu Magoovi –, že většina jeho zákazníků už jeho služby nebude nikdy potřebovat. Panu Livingstonevi poněkud zastrčená poloha jeho knihkupectví nevadila, přesvědčeně totiž razil názor, že život bez špetky tajemství nemá cenu.

Při pohledu z ulice byly Moonlight Books kombinací modře lakovaného dřeva a úhledných výloh. Za zarámovaným sklem přitahovala oči kolemjdoucích s větším či menším úspěchem přehlídka románů. Pan Livingstone se sice o aranžmá výlohy svého obchodu nestaral sám, obvykle však strohým zabručením vystavované tituly schvaloval. Dveře knihkupectví, rovněž z modrého dřeva, měly pozoruhodnou kliku ve tvaru husího brku. Návštěvníci do ní museli zatlačit, aby se dostali dovnitř, čímž rozcinkali zvonky na uvítanou, které vydávaly nezaměnitelný zvuk.

Ve svých čtyřiceti-něco letech uspořádal Edward Livingstone svůj obchod podle vlastní čtenářské filosofie: klasikové v přízemí a současní autoři v prvním patře spolu s filosofickými knihami, cestopisy, mapami, teologií, historií a dalšími disciplínami, aby se ani ti nejmodernější autoři nemohli vymanit z pozorného dohledu Aristotela, Plútarcha, Thúkydida, Voltaira, Rousseaua nebo Kanta, důstojných strážců modernity. Obě poschodí s leštěnými dřevěnými podlahami, jež kvůli stařeckým neduhům naříkavě skřípaly, a se stěnami neurčité barvy – ve zlatých časech šlo snad o fialovou – schovanými za obrovskými regály plnými

knih spojovalo jediné točité schodiště, jehož schůdky, rovněž dřevěné, vznešeně doprovázelo nádherné černé zábradlí z tepaného železa zdobené překrásnými růžemi a rostlinnými motivy, zhotovenými z téhož kovu. Pan Livingstone věřil, že aby si člověk užil autory z horního patra, musí si předtím přečíst značnou část těch z přízemí, z čehož pramenilo jejich zvláštní rozmístění. A své jedinečné modernistické zábradlí sice obvykle nahlas nekomentoval, ale kdyby všímaví zákazníci v tomto století nevyhynuli, bezpochyby by jim neuniklo, že knihkupec bříšky prstů zlehounka pohladí jeho černý povrch pokaždé, když po tom úžasném schodišti kráčí.

Aby člověk pochopil název, jímž majitel obchod pokřtil – pan Livingstone se domníval, že si přitom počínal rozumněji než paní Twistová při pojmenování svého jediného syna –, musel vzhlednout ke střeše knihkupectví za hvězdné noci. Vysokému stropu s dřevěnými trámy ve druhém poschodí dominovalo majestátní skleněné střešní okno ve tvaru pyramidy. Během dne sotva propouštělo světlo, často deštivé, jak je v Londýně zvykem, ale pokud si někdo dal tu práci a zvedl zrak za jasné a klidné noci, naskytl se mu překrásný výhled na hvězdné nebe a měsíc. Spolu s točitým schodištěm považoval majitel Moonlight Books své střešní okno za jedno ze svých nejcennějších vlastnictví.

Edward Livingstone, jenž byl vzdáleným příbuzným toho skotského lékaře, aktivisty bojujícího proti otroctví a cestovatele, který objevil vodopády na řece Zambezi a pojmenoval je po královně Viktorii, vyměnil

mapy a deníky svého viktoriánského předka za mnohem méně dobrodružné stránky svých milovaných knih. Jak se u dobrého knihkupce sluší a patří, jeho světem bylo jeho knihkupectví, jeho státem četba a jeho ústavou pak abecední seznam titulů a autorů. Ten před pár lety převedl do elektronické podoby, třebaže dokázal popaměti najít kterýkoli exemplář, o nějž ho zákazník požádal, a to i když právě neměl svůj den.

Ten den, kdy Oliver Twist vyvrátil svou zdrcující logikou osmiletého dítěte profesní dogma pana Livingstona, jež bylo až do té doby neotřesitelné, bylo zrovna úterý. Rychle se stmívalo, jak je to v listopadu v Londýně obvyklé, světla v knihkupectví již byla rozsvícená a v přízemí tři lidé okukovali police s novinkami. Staré leštěné parkety pod nohama návštěvníků Moonlight Books vrzaly a excentrický knihkupec byl ještě nabručenější než obvykle.

Toho odpoledne vyšel Edward Livingstone nahoru a zase sešel dolů po krásném točitém schodišti tolikrát, že ztratil přehled i dech. Řadil na místo právě dorazivší svazky – úterní rána byla vyhrazená distributorům – a cítil se tak unavený, že si potřeboval na chvíli sednout na jednu z fialových pohovek v horním podlaží.

„Měl byste si najmout někoho na výpomoc.“

Chytrolínský hlásek Olivera Twista, který se se svým batohem a knihami o astronomii utábořil v obvyklém koutku, v oddělení historie, pana Livingstona podráždil.

„A ty bys měl jít domů.“

Oliver věděl, že není moc pravděpodobné, že by ho matka přišla vyzvednout dřív než před zavíračkou

knihkupectví, a tak jen pokrčil rameny a znovu zabořil nos do objemného pojednání o Jupiterových měsících. Úsečnosti svého hostitele už přivykl, stejně jako jeho hostitel přivykl tiché přítomnosti chlapce v horním podlaží.

Každý den po vyučování se ve dveřích školy sešel s Clarou, asistentkou Twistových, která mu předala svačinu a mlčky ho doprovodila do Moonlight Books. Oliver přesně nevěděl, jaké povinnosti má Clara v pracovní smlouvě, ale udělal si poměrně jasnou představu o tom, čeho se netýkají: jeho. Zaměstnankyně jeho rodičů se snažila splnit svou povinnost a zbavit se toho přítěžku, co nejrychleji to šlo, a pokud možno mlčky. Oliver si představoval, že ho Clara považuje za balíček, který musí doručit. A s balíčky si nikdo soudný nepovídá.

Panu Livingstonovi nebyl Oliver vyloženě protivný. Domníval se, že chlapec mnohokrát prokázal cenný selský rozum, jehož se mnohým z těch, kdo každý den překračovali práh jeho knihkupectví, naopak nedostávalo, a proto trpělivě toleroval jeho vrtochy výjimečně nadaného dítěte. Přestože byl přesvědčený o pochybném vkusu jeho matky, jenž v dětech už odmalička rozdmýchával jen další nenávisť vůči Dickensovi – pan Livingstone předpokládal, že moderní domácnosti Dickense stigmatizují a místo něj podporují četbu zhoubných pofrancouzštělých autorů –, právnička Roberta Twistová byla krásná jako Sněhová královna a měla stejně ledové srdce, takže bez větší lítosti nechávala syna dennodenně samotného. Knihkupci bylo jedno, jak vysoké má Oliver IQ, a snažil se ignorovat

rodinná dramata, jež chlapce obklopovala, ale dokázal náležitě ocenit jeho postřehy.

Jednou, když Edward ještě věřil, že Oliverova přítomnost v oddělení historie bude jen dočasná, se ho zeptal, proč tráví odpoledne zrovna tam.

„Nechtěl bys radši hrát s kamarády famfrpál?“

„Já kamarády nemám,“ odpověděl mu Oliver, usazený na podlaze mezi hromadami knih.

„Nemusíte být kamarádi, abyste si spolu mohli hrát,“ upřesnil pan Livingstone, vědom si toho, že seznam jeho přátel také není kdovíjak dlouhý.

„Já jsem tady rád.“

Téhož odpoledne knihkupec paní Twistovou znovu upozornil.

„Tohle není školka, nemůžete tady syna nechávat každé odpoledne.“

„Už jsem vás přece žádala, abyste mi sdělil hodinovou sazbu,“ odpověděla velmi důstojně Sněhová královna s aktovkou v jedné ruce a mobilním telefonem v druhé.

Právnička, věrna principu, že na tomto světě má všechno svou cenu, nedokázala pochopit, že tady v Moonlight Books žádné podobné zavedené pravidlo neplatí.

„Tohle je knihkupectví. Nebereme peníze za odkládání dětí.“

„Oliver je zákazník. Nedělá nepořádek, neobtěžuje, nekouše,“ shrnula svou obhajobu, načež spěšně vyšla ze dveří.

Její syn pokrčil rameny a následoval ji s ušima zrudlýma studem. Další den pověděl panu Livingstonovi,

že nápad trávit odpoledne v Moonlight Books byl jeho a že rodiče byli proti.

„Přihlásili mě na spoustu kroužků, ale žádný mě nebavil. Podařilo se mi nechat se ze všech vyhodit.“

„Jak?“

„Předstíral jsem, že na nich usínám. Psychologové nedoporučují, aby rodiče nutili děti do akademických aktivit, které je nebaví. A mě zajímá jen zkoumání vesmíru.“

Edward, který přestal pedagogicko-psychologickým teoriím důvěřovat už před mnoha lety, nemínil pravdivost toho vysvětlení ověřovat. Ale zajímalo ho, proč si Oliver vybral zrovna jeho knihkupectví.

„Já tu moc knih o astronomii nemám.“

„Ale když se setmí, jsou odsud vidět hvězdy,“ odpověděl mu Oliver.

Nemohl chlapci vyčítat, že se cítí příjemně na jediném místě na světě, které i on považoval za své útočiště.

Ale nebyla to tahle skutečnost, co pana Livingstona přimělo, aby přestal protestovat proti množství času, jež Oliver v jeho knihkupectví tráví – z kterýchžto protestů si Roberta Twistová vůbec nic nedělala –, ani fakt, že jeho přítomnost procházela bez povšimnutí ostatních zákazníků. Nebylo to ani pro chlapcovu úctyhodnou lásku ke knihám nebo obdiv k pyramidovému oknu, či snad proto, že by si získal knihkupcovy sympatie. Oliver Twist se stal součástí jižního rohu horního podlaží Moonlight Books silou zvyku. Utábořil se tam každé odpoledne po škole: sedal si na starou dřevěnou podlahu, vytahoval z batohu své poklady (staré hvězdné mapy, sextanty, knihy, papír a pastelky) a šťastně se

nořil do nekonečnosti vesmíru. Svůj rituál knižního astronauta opakoval tolik dní, až se panu Livingstonovi vklínil do každodenní rutiny, takže když jeden týden ležel doma s chřipkou, knihkupec si uvědomil, že se mu po chlapci stýská.

Edward pocítil bolest v bedrech, pohnul nohama, aby si potvrdil, že se mu vynaloženou námahou stále trochu třesou stehna, a potichu prokrel vetčnost, jež doprovází staré knihkupce. Možná skutečně nadešel čas, aby si najal někoho mladšího, kdo by mu pomohl s objednávkami a s nošením knih po stupíncích jeho majestátního točitého schodiště.

„Doufám, že nemáš na mysli sebe,“ zjišťoval pan Livingstone u svého nájemníka, když mu ten nápad vnuknul.

„Ne. Já musím vynaložit všechn svůj čas na to, abych se stal...“

„... nejmladším astronautem na světě. Ano, to já vím.“

„Najměte si nějakého univerzitního studenta. Jsou silní a nevdí jim pracovat na částečný úvazek.“

„Nemám ve zvyku řídit se radami šestiletého usmrkánka.“

„Je mi osm, dva měsíce a tři týdny.“

„To je jedno,“ zabručel pan Livingstone a přečetl si titul knihy, kterou jeho společník držel. „Tohle knihkupectví vedu já, a ne dětští astronauti z Jupiterových měsíců.“

Kdyby bylo možné, aby cinkání zvonečků znělo pochmurně, přesně to by platilo o zvoncích ve dveřích Moonlight Books. Jejich zvuk oznámil příchod nových

zákazníků, případně odchod některého z těch, kteří byli uvnitř, a Edward Livingstone věděl, že by měl sejít dolů a stoupnout si za pokladnu.

„Aby bylo jasno,“ řekl knihkupec, poté co se postavil a všechny obratle mu přitom zaskřípaly, „jestliže si na částečný úvazek najmu někoho na výpomoc, nerozhodl jsi o tom ty, nýbrž drtivá tíha nových vydání atlasů, které jsem celé odpoledne musel vláčet až sem nahoru.“

Edward znovu sešel po svých drahocenných schodech, zkontroloval, jestli je všechno v pořádku – už dávno stanovil, že k překvapivým událostem bude docházet jen ve čtvrtek –, a toužebně se zadíval na svůj speciální regál. Kromě jeho milovaných klasiků obývala přízemí Moonlight Books jen jediná výjimka: ilustrované knihy, malá barevná slabůstka pana Livingstona. Třebaže měl coby moudrý literární objevitel mnohaleté zkušenosti (anebo možná právě proto), nedokázal odolat vábení překrásně ilustrovaných stránek, kdykoli na ně narazil, ať už v edičním plánu nějakého nakladatelství, nebo při objevu – vždy stejně úžasném, jako byl objev dávného doktora Livingstona – nějaké vzácné starožitnosti. Zbrusu nová a krásná vydání Benjamin Lacomba, Tima Burtona, Ibana Barrenetxe, Sary Moranteové, Charlotte Voakeové, Stephena Biestyho nebo Quentina Blakea spokojeně sdílely několikapatrový stojan s dobře zachovalými vydáními ilustrací Maurice Sendaka, George Barbiera, Alfonse Muchy, Toulouse-Lautreca nebo Gustava Dorého. Navzdory železné disciplíně a pořádku, kterému pan Livingstone své milované knihy podroboval, byla tahle ilustrovaná zóna nejdivočejší a nejneuspořádanější, země nikoho

a všech, schůzka malířů, kreslířů, rytců, publicistů, návrhářů a dalších veleumných (a veleuměleckých) pánů štětce.

Regál s těmito poklady završoval malý piedestal, na němž spočívala slabě osvětlená vitrína. Dovnitř pan Livingstone umístil otevřený originál deníku svého objevitelského předka: *Kartografické, zoologické, botanické a geologické poznatky o jižní Africe (1849–1851)*. Šlo o ručně psaný sešit doktora Davida Livingstona, který knihkupec zdědil po jedné neprovdané tetě asi deset let předtím. Třebaže Edward vystavoval svou historickou rodinnou relikvii bez větší okázalosti, jen v té malé vitríně, ti, kdo ho znali, věděli, jak moc si jí váží. Střežil si ten rukopis tak žárlivě, že se ho ani neuvolil ukázat Oliverovi, ačkoli chlapec protestoval, protože vitrína byla vysoko a on si tak nemohl objevitelův zázrak prohlédnout.

Snad kvůli tomuto anarchistickému ostrůvku v disciplinovaných mořích jeho pěkně uspořádaného knihkupectví – nebo snad proto, že neproměnil ani jednu ze tří nominací na Scroogeovu cenu pro nejnabručenějšího knihkupce roku – se zamračené čelo pana Livingstona brzy vyjasnilo a on porušil svou zásadu neposlouchat dobré rady malého dítěte. Ještě téhož odpoledne pověsil na dveře Moonlight Books ceduli s nápisem: HLEDÁ SE VÝPOMOC.